

בעצתך תנחני

גליון שבועי להתבוננות בפרשת השבוע ובעבודת ה'

גליון 74

פרשת שופטים

אלול - רצינות

לנו על החיים כאן ועל החיים לנצח. עברה זה עסק ביש, ומצוה זה דבר נפלא שמקדם אותנו בחיים. לא זאת ההרגשה. ההרגשה היא שבודאי שזה חשוב, וצריך להיות בסדר עם ה', אבל זה עוד חובה מסוג החובות שהמצפון דורש אותן, לא יותר מזה.

וחודש אלול, וכל תקופת הימים הנוראים, מחזירים אותנו באיזשהו מקום למבט האמיתי של החיים: היהדות היא עסק רציני, למצוות ולעבירות יש משמעות והשפעה אמיתית על ההצלחה שלנו בחיים. צריך להשקיע בזה, צריך להתייחס בכל הרצינות לכל מצוה ולכל עבירה. אם יש משהו שהוא בעייתי מבחינה רוחנית – הוא בעייתי באמת. זה לא עסק של הקב"ה, אלא עסק שלנו.

היכן בא לידי ביטוי ההבדל בין שתי התפיסות הללו, בין התפיסה השיגרית שהתורה והמצוות זה חוב שצריך לעמוד בו ו"להעביר כרטיס", לבין התפיסה שהתורה והמצוות היא עסק אמיתי שלנו?

ההשלכה המעשית היא כאשר מגיע לפתחנו מנהג שכולם נוהגים בו, אבל הלב יודע שהוא לא ראוי ולא מתאים. מצד אחד יש מצפון שמנקר ואומר: "מה הולך פה, זה הרי לא ראוי", מצד שני יש מערכת השתקה פנימית שאומרת "תפסיק, מה הסיפור שלך, כולם עושים את זה, מה נהיית לי חכם יותר מכולם".

אם אנחנו מחפשים להעביר כרטיס ולהסתדר מול הקב"ה – די מפתה לסמוך על כולם. הטיעון "הרי לא יתכן שכולם לא בסדר" – מרגיע את המצפון. אבל אם המצוות הם עסק שלנו, וזה הסיפור של ההצלחה האישית שלנו – אנחנו לא נרצה לסמוך על "כולם", כי תכל'ס אם כולם טועים ומזיקים לעצמם – זה לא פותר לי את הבעיה.

מתוך נקודת מבט זו נעלה על הכתב מחשבה חדשה שמנקרת בימים האחרונים. אין הכוונה למתוח ביקורת על אנשים פרטיים, אלא על תופעה.

בעוד כשלושה שבועות נעמוד לפני הקב"ה בתפילת "ונתנה תוקף" ונבכה לתוך הטלית או המחזור את המילים המטלטלות: "מי ינוח ומי ינוע, מי ישקט ומי יטרף, מי ישלו ומי יתסר, מי יעני ומי יעשר, מי ישפל ומי ירום". בליבנו נזעק את התפילה והתחינה: "אבא,

אנחנו עומדים בתחילת החודש של ימי הרחמים והסליחות. מה הרעיון של החודש הזה? מה הכותרת שלו?

אפשר להתייחס לתקופה הזו באופנים רבים: אפשר לחדד ולחזק את אימת הדין הקרב ובא. זה באמת לא פשוט. רק בתקופה האחרונה ראינו אסונות כה נוראים. מי יודע מי יחיה ומי ימות.

אפשר להתמקד בעיקר בנושא של תשובה על העבר, פשפש המעשים, תיקון כל מה שאפשר לתקן.

אפשר גם להתמקד בפתיחת דף חדש. הקב"ה בחסדו סיבב שבחודש אלול יש אווירה של התחדשות, שנת לימודים חדשה. אצל ילדים ובחורים צעירים זה מורגש ומוחשי, אבל גם אצל בחורים בוגרים ואברכים או נשים, שאצלם אין שנת לימודים חדשה, יש משהו באווירה הכללית שנותן תקווה לשינוי. חודש של התחלה.

אבל נדמה שהכותרת הכי מדויקת של החודש הזה היא – לקחת את היהדות ברצינות.

בחיים שלנו אנחנו עסוקים בהמון נושאים מגוונים: מוסדות חינוך לילדים, פרנסה, מעמד בבית הכנסת ובכולל או בעבודה, שיפוצים, ריהוט הדירה, משרה, שידוכים, משכנתא, ועוד. לכל הנושאים הללו אנחנו מתייחסים מאוד מאוד ברצינות. חולמים עליהם בלילה ומקזיזים עליהם את הדם ביום. עובדים קשה להצליח.

אבל בתוך כלל הנושאים הללו יש נושא שאמור להיות נושא מרכזי, הנושא בה"א הידיעה של החיים: הרוחניות. תורה ומצוות. כמה אנחנו מתקדמים בזה, איפה אנחנו אוחזים, מה מוטל עלינו לתקן, וכדומה.

למרבה הצער החלק הזה הוא המוזנח ביותר. כמובן אנחנו משתדלים להיות בסדר, אבל זה בתור "לעשות טובה" לקב"ה. התחושה היא: "צריך להיות בסדר", והשאלה הסמויה תמיד הינה – האם איכשהו הצלחתי להעביר כרטיס מול הקב"ה.

אין תחושה שהעסק הזה אמיתי, אמיתי לא פחות מדירה, ממשכנתא, מהחלפת מטבח. זה לא עסק של הקב"ה, זה עסק שלנו. התורה היא רצינית ואמיתית, והיא משפיעה

בבקשה, תן לנו שנה שקטה, של רוגע ושלווה, נחת ושמחה, פרנסה טובה והצלחה בהכל".

ובאותן דקות ממש, יעמוד בבית כנסת אחר המחנות שלנו או השווער שלנו, זה שביקשנו ממנו חצי מיליון שקל במעמד התנאים. ובאמת עשינו זאת מתוך כוונה טובה, מתוך הרגשה שאנחנו בסדר גמור, כי הרי הבן שלנו שטייגניסט ויכולנו לדרוש עליו גם 700, אבל התחשבנו במצב, סך הכל הוא אברך ויש לו עוד ארבע בנות.

ובכן, אותו מחותן שהתחייב "רק" חצי מיליון, יעמוד ויבכה לתוך הטלית את המילים הללו עצמן: "מי ינוח ומי ינוע, מי שקט ומי יטרף, מי ישלח ומי יתסר, מי יעני ומי יעשר, מי ישפל ומי ירום", ובמוחו ירצו כבסטר נע התמונות מהחצי שנה האחרונה: ההשפלות מול הגמח"ם; התחנונים לפקיד הבנק; ההמתנה בחדרי המדרגות של הערבים; הפחד המתמיד מהעשרים לחודש; הלחץ הכלכלי החונק בבית שנתן את אותותיו על היחסים שלו עם אשתו; ההזנחה של הילדים האחרים; החברותא שלו בכולל שלא הבין מה קרה לו לאחרונה –

ואת כל הסבל הנורא הזה הוא ישפוך בדמעות מרוסקות לתוך הטלית מול הקב"ה, במילים "מי ינוח ומי ינוע, מי יעני ומי יעשר, מי ישפל ומי ירום"...

והקב"ה, שומע תפילה ומאזין דמעה – מה יגיד?

מה הוא יחשוב על המחותן שדרש את הסכום, שוב – מתוך כוונות טובות לחלוטין, אבל למעשה הוא בעצם היה הסיבה הישירה לכל העגמת נפש הבלתי ניתנת לתיאור? או מה הוא יחשוב על החתן והבת שבאמת איכפת להם, אבל בסופו של דבר הם ישנים תחת קורת גג הבנויה על הצער הנורא? האם הוא לא יראה בהם את הכתובת לאשמה בסבל?

אני לא מתיימר להכריע כלום בשורות אלה. קטונתי. אנחנו עוסקים במוסכמה שהשתרשה בציבור החרדי, ודברים כאלו מסורים לגדולי ישראל, ואך ורק להם. אבל להציג שאלות מותר, וזו שאלה שצריכה להישאל, ואנחנו אלה שנצטרך לתת את התשובות. כלשון החוה"ל (סוף שער התשובה): "ומה תהיה תשובתך על השאלה הזאת? ומבלי ספק נהיה נשאלים!"

בסופו של דבר כל אדם צריך להסביר לקב"ה את מעשיו, ואין קשר בין אדם לזולתו. אנחנו שדורשים את הסכומים שכולם דורשים, והבחורים היקרים שלנו שמקבלים את הסכומים שכולם מקבלים – אנחנו נצטרך לענות את התשובות על ההשלכות של מעשינו. והקב"ה ישאל.

אני לא אומר שלא תהיה לנו תשובה עבורו. אין ספק שיש מקרים שמותר לקבל סכום גדול. אבל הדברים מאוד מאוד משתנים מאדם לחבירו, אין בזה שום כלל אחיד.

דבר אחד יש לזכור: את התשובה יצטרך כל אחד לספק מול הקב"ה מהמקום האישי שלו, ולא יעזור לאף אחד העובדה ש"ככה מקובל". אם כל המבט על היהדות הוא שצריך איכשהו להעביר כרטיס – אזי התשובות "ככה זה כולם", "ככה אמר לי הר"מ שלו בשיבה" קבילות בהחלט. אבל אם המבט הוא שהעסק רציני, ואמיתי, וחי, ומה שלא בסדר הוא באמת לא בסדר, וטעות מול התורה גובה מחירים כבדים – יש לחשוב שוב אם התשובות הללו באמת תעזורנה לנו. לא לי ההכרעה בזה אלא לגדולי ישראל. אבל יש להתכונן לתשובה ממבט אמיתי, רציני.

בעיקרון יש לעצור את המאמר כאן, אבל מכיון שיש שישאלו – מה כן? מה כן הקב"ה רוצה שנעשה? שנגור ברחוב? שנוציא את הבן שלנו מהלימוד? שיתגלגל בשכירויות כל חייו? למעשה אין קשר בין השאלה הזאת לכל הבעיה שהוצגה כאן. אם נגיע למסקנה שלהרוס חיים של בנאדם בשביל קורת גג לי או לבני זה אסור – זה אסור, מה אפשר לעשות. אבל האמת היא שיש פיתרון, ואין סיבה שלא להציע אותו. אפשר להסתדר עם דירה בצפון או בדרום בצורה שהמשכנתא על הזוג וההון העצמי הנדרש מתחלק איכשהו בין ההורים. אם משתחררים מכל המוסכמות, וה"מה יאמר", וההרגלים, ונצמדים נטו ליעילות, להשגת דירה – הדבר אפשרי. זה מחייב לצאת לעבוד? זה לא נכון, עובדתית. זה מחייב לפתוח את הראש בנושא המגורים ולהשתחרר מסטיגמות, זה מחייב את הזוג לקחת יותר אחריות בשביל הדירה של עצמם, ותו לא. יש סייעתא דשמיא עצומה למי שהולך ישר בענין הזה, והסיפורים חוזרים על עצמם שוב ושוב.

לסיכום בקצרה: מי שמגיע למסקנה בכנות ועם יד על הלב שאכן זה רצון השם – זאת זכותו. בסופו של דבר כל אדם עובד את השם לפי נטיית ליבו. אבל מי שלאחר העיון והמחשבה מגיע למסקנה שמהו כאן באמת לא ברור, והסיפור עם "נתנה תוקף" קצת מזעזע אותו – לו מיועד עלון זה, כדי שיחשוב מחדש.

עלון זה עוסק בדרך כלל בפרשת השבוע, בעיני המועדים, ובנושאים תורניים שעל הפרק. להצטרפות לקבלת העלון ברשימת התפוצה: B0548407520@gmail.com

קיבלת תועלת? רוצה לזכות גם אחרים? תוכל להעביר לאחרים את כתובת ההצטרפות, לזיכוי הרבים.